

БАНКІВСЬКИЙ КРЕДИТ ТА ЙОГО СУЧАСНИЙ СТАН В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Снідко Є. А.

здобувач вищої освіти академічної групи Ф 3/1

Миколаївський національний аграрний університет

За нинішньої ситуації економічного розвитку, що характеризується нестабільною фінансовою та політичною системою та недосконалим законодавством, існують великі проблеми з банківськими позиками. Актуальність даної теми пов'язана з проблемами у сфері надання українських банківських позик, які забезпечують підприємців та фізичних осіб фінансовими ресурсами, необхідними для постійної та ефективної роботи.

У наш час спостерігається тенденція сприяння економічному зростанню в українській економіці. Це дуже важливо для внутрішнього фінансового ринку, оскільки темпи зростання та стабільність економіки залежать від здатності банківської системи задовольняти попит на грошові ресурси для задоволення певних потреб суб'єктів господарювання. Дивлячись на сучасну тенденцію розвитку вітчизняного банківського кредитного бізнесу, ми можемо стверджувати, що з точки зору банківських позик попит виробничої галузі на валютні ресурси послаблюється.

Основним бізнесом українських комерційних банків є надання позик та реалізація кредитної політики в країні, оскільки банк отримує основний дохід від кредитного бізнесу [1]. Проаналізувавши стан української банківської системи, спостерігається фінансовий крах деяких банків через неефективну та високоризикову кредитну політику [1].

Досліджуючи банківські позики, встановлено, що за останні роки українські банки здійснювали значний обсяг банківського бізнесу, значну частину якого складає кредитний бізнес, що становить загальний кредитний портфель банку та української банківської системи. Через банківську кризу в 2014-2017 роках кількість банківських установ в Україні суттєво зменшилась. На 1 січня 2021 року в Україні функціонує 74 банки (станом на 1 січня 2018 року - 84 банки) [2].

Станом на 1 січня 2019 року сукупні чисті активи всіх банків досягли 1 трлн 368 млрд грн, збільшившись на 1,5% порівняно з аналогічним періодом минулого року (1,377 трлн грн на 1 січня 2018 р.) [2]. У 2018 році українська банківська система вперше за останні п'ять років показала чистий прибуток у розмірі 16,4 млрд грн та чистий збиток у розмірі 28,1 млрд грн (у 2017 р.) [2].

Встановлено, що в 2020 році ріст споживчих кредитів значно сповільнився. З огляду на погіршення ситуації, макроекономічні умови та

низьку довіру споживачів – це закономірно. У міру погіршення платіжної дисципліни кредитні втрати також зросли. Однак ці збитки ще не повністю відображені в резервах усіх банків. Водночас споживчий кредит продовжує відігравати ключову роль у банках, забезпечуючи значну частину доходу.

З метою заохочення належного врахування переваг та ризиків роботи у цьому секторі та підвищення стійкості банків до кредитних ризиків Національний банк (НБУ) запроваджує більшу вагу ризиків для незабезпечених споживчих позик. Збільшення ваги ризику буде здійснюватися поетапно: з 1 липня 2021 року до 125%, а з 1 січня 2022 року - до 150% [2]. Згідно з результатами аналізу, ця зміна не призведе до того, що банки порушать вимоги щодо капіталу, оскільки фінансові установи мають достатній запас міцності. У той же час вони мають на меті підвищити стійкість кредиторів до потенційних криз і, зокрема, заохотити належне врахування переваг та ризиків роботи у цьому секторі [2].

Основними проблемами позик банківських установ українських суб'єктів господарювання є:

- нестабільна економічна ситуація в країні;
- з точки зору банківської діяльності, законодавство України недосконале та неактуальне;
- надання клієнтам не вигідні кредитні угоди;
- довгострокові процедури отримання позик [3].

Вважаємо за доцільне продовжувати реформування вітчизняної банківської системи, з метою збільшення доступності позик, зменшення витрат та зниження процентних ставок за кредитами. Необхідно також оновити законодавчу базу для банківських позик та врахувати закордонний досвід в Україні.

Для вдосконалення фінансового сектору та збільшення економічного зростання України необхідно створити ефективні механізми вдосконалення політики кредитування банків. Це головне завдання з метою подолання впливу фінансової кризи на українську економіку та забезпечення подальшого розвитку України. Ми погоджуємось з існуючою точкою зору [3] щодо розвитку банківських позик та встановлення фінансової стабільності:

- вдосконалити банківські послуги, щоб підвищити конкурентоспроможність банківських установ;
- обмежити процентні ставки за кредитами в рамках державних дій та контролювати дотримання цього обмеження;
- залучити більше власного капіталу, що сприятиме підвищенню рівня банківської галузі;
- поліпшити певні процедури у банківській галузі (реструктуризація, санація та ліквідація банків);
- сприяти стимулюванню позик банківських установ для інноваційних проєктів;
- збільшити капітал державних банків;
- збільшити кількість державних банків та посилити їх роль на фінансовому та кредитному ринках України.

Висновки. Вважаємо, що це покращить фінансовий стан банківських установ України. Прийняття та впровадження вищезазначених заходів має забезпечити для банківської системи України також посилення її основної функції, а саме надання кредитів. Основним завданням банківської системи є створення сприятливих умов для здійснення безперервного процесу відтворення шляхом задоволення певних вимог. Для кредиторів проблема полягає в тому, що позичальники не можуть вчасно повертати позики, і ризик непогашених кредитів зростає, що збільшує ризик зниження ліквідності банків. Для позичальників проблема полягає в тому, що процентна ставка за позикою висока, а у випадку позик в іноземній валюті - обмінний курс, за яким пропонується позика, зростає. Політична та економічна криза в нашій країні є суворим випробуванням національної банківської системи, що може призвести до зниження довіри населення до банківської галузі, що ускладнить банківській системі забезпечення якості необхідного кредитного портфеля та порушить розвиток банківської галузі, ліквідність та платоспроможність банку.

Література:

1. Швець Ю. Сучасний стан банківського кредитування в Україні: проблеми та перспективи. Економіка та суспільство. 2018. № 12. С. 793–798.
2. Офіційний сайт Національного банку України : URL: www.bank.gov.ua (дата звернення: 10.03.2021).
3. Банківський сектор України: реалії та перспективи. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/92859> (дата звернення: 10.03.2021).

*Науковий керівник –Бурковська А.В.,
к. екон. наук, доцент кафедри,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*